

NÉZZÜNK SZEMBE

A valósággal. Ne ámsuk magunkat, hiszen annak a mai világban már igazán nincs többé értelme. Vegyünk kezünkbe ceruzát és számoljunk. Vagy legalábbis térjünk vissza erre a nyomorúságos földre a tervezetek álom-országából: egyszóval nézzünk szembe a valósággal. Ez volt a "Kanadai Magyar Újság" célja, amidőn arra szólította fel olvasóit, hogy akár közgazdasági, akár pedig bármilyen más téren sorolják elő gondolataikat a lap hasábjain.

Örömmel, sőt büszkén jelenthetjük, hogy a beérkezett írások magas színvonalú és általában tárgyilagosságra való törekvése a kanadai magyarság többségének olyan tisztelőre méltó gondolkodásáról tett tanubizonyítást, hogy joggal tekinthetjük ki ezentel ezen mozgalmunkat ugyiszólván minden egyes közérdekű kérdésére. Tesszük ezt annál nagyobb készséggel, mert hiszen ez a sajtószerv éppen azzal a céllal létezik, hogy a kanadai magyarság gondolatainak hordozója és diadalra juttatója legyen.

Lapunk olvasói kétségkívül nem olvasnak semmit sem szívesebben, mint egy-egy értelmes magyar farmer vagy szakértő magyar munkás alapos, a dolgok lényegét kiemelő és a világ mai bajainak elevejére tapintó írásait. És így is van ez rendjén. Lesz ugyan mindenkor nem egy ellenvélemény is, de éppen ennek révén lesz szellemi életünk élénkebb, ily módon ismerjük meg a tényeket különböző megvilágításban és így alakul majd ki lassanként a maiál egyetemes közvélemény Magyarországon, amire már oly régóta szükség lenne.

Mindezt kiolvashatjuk abból a temérdek levélből, melyet olvasóink újabb megindított szellemi mozgalmunkkal kapcsolatban szerkesztőségünkbe küldenek. Valóban oly sok értékes és érdekes kizólás bujj meg több ilyen levélben, hogy amint lapunk terjedelmé megengedi, külön rovatot nyithatunk majd közérdekű levelezésünknek. Addig is azonban meg kell állanunk néhány magyar barátunk megjegyzésénél, annyival is inkább, miután így kívánja ezt az a valóság, mellyel majd minden kanadai magyarnak oly ádáz farkas-szemét kell néznie manapság. Nem szeretnénk ugyanis, ha egyesek még ma is sült galamb módjára lennének sorsuk jobbrafordulását, különösen, ha egyes politikai büvénszások maszlagolását készpénznek veszik.

"Élvezettel gyalogom ennek az azelőtt gyűlölt lapnak cikkeit és a világ mai helyzete ellen lépten-nyomon tanusított állásfoglalását — írja többek között egy magát felvilágosodott munkásnak aláíró magyar testvérünk — annál is inkább, miután volt idő, amikor kitartást, letelepedést, békés fejlődést hirdette..." — Annál nagyobb figyelmet érdemel a fenti bók, mert hiszen magyarunk a jelek szerint nem is veszenk ember-számba, aki nem hirdeti gyilkot, erőszakot és világfelfordulást, noha maga is bevallja, hogy ő még nem tartozik a szélsőségesek közé.

Megállapíthatnánk az ilyesfajta megjegyzésekre azt is, hogy aki haragszik és nemhogy embereket, de intézményeket is képes gyűlölni, annak rendszerint nincs igaza; de ennek fejtegetése messze elvezetne elmefuttatásunk tárgyától. Különösen amikor van Kanadában éppen elég magyar, aki hajlandó

az általunk képviselt uton haladni — előre. Kétségtelen azonban, hogy ez az "azelőtt gyűlölt és jelenleg közkedvelt" lap minden igazság, egymás ellen való usztítás és különböző divatos népmítátsoknak az igénybevétele nélkül, kizárólag tisztességes alapon küzdött fel magát mai népszerűségére, annak ellenére, hogy hivatalos agitátorok kiáltanak kigyót-békát rá: csakhogy valamilyen "mellék"-jövdelemhez jussanak, vagy legalábbis egy kis vállvergetésben részesüljenek.

Végezetül csak annyit szeretnénk ismételtelen leszögezni, hogy ezután is híven fogjuk szolgálni olvasóitabunk többségének érdekeit és szabad vélemény-nyilvánításunk jogát fenntartva kimondjuk azt, ami érdeke vagy bánata Kanada magyarságának. Ha valamikor, ugye ezekben a szomorú napokban átláthat Kanada magyarsága a szítán és szembe tud és mer is nézni a valósággal. És miután meg vagyunk győződve az utóbbiról, furulyázhatunk bájdalokat a sirjában fetregő kapitalizmus ügynekei és ígérhetnek füt-fát a halvaszületett bolszevizmus bosszuszomjas vígcelei: mi azokkal tartunk, akik a maguk egyenes utjáról nem térnek le — más haszna kedvéért.

Az álmodozók ideje lejárt, ma a valósággal kell szembenéznünk. A valóság példája pedig azt mutatja, hogy abszolút igaz senkinek se lehet, de a mainál több jóakarattal — nem gyűlölettel! — több jogot és jobb körülményeket vívhatna ki magának mindenki. Ezt a jóakaratot, egymással szemben tanusítandó nagyobb megértést és — mit tagadjuk — szeretetet nem adhatja fel ezután sem ez a lap. De igenis módot akar nyújtani, mindazoknak, akik komolyan mérlegelnek fajunk hivatását ebben az országban, hogy a kanadai magyar közvélemény kialakításában méltóképpen szöhozz jussanak.

11 év 334 nap 57 perc

EGY TIZEDRESSZEL NÖVELTÉK HOLLANDIA TERÜLETÉT — GYÖNYÖRŰ EMLÉKET ÁLLÍTOTT ÖNMAGÁNAK A ZUIDER-ZEE LECSAPOLÁSAVAL NEMETÁLFÖLD NÉPE

A súlyos gondjaiban elmerülő látó nagy világ alig figyel fel egy rendkívül eseményre: Európa északnyugati részén a hollandok országok földjét kiterjesztették, megnagyobbították, a négyszáz év óta meglévő tizenegy megyéjükhöz — három és véres konfliktusok nélkül — megszerezték a tizenkettedik megyét. A hollandiai Wieringen és Den Oever városok között ágyudörgés, ünnepi himnusz, repülőgépek virágeseje jelezte, hírül adta a nagy világnak, hogy Hollandiában megszületett a tizenkettedik megye.

Még 1849-ben történt, hogy van Diggelen mérnök azt a javaslatot intézte az akkori hol-

land kormányhoz, hogy miután a holland borzasztó szapora faj meglévő tizenegy megyéjére a földje előbb-utóbb ugye is kevésnek fog bizonyulni a világ felszűrésében lakott népe hajlékál, rekesszék el a Zuider-Zee-t ezt a Balatonnál mintegy százötven ezer nagyobb beltengert a vele egybeolvadt vég nélküli Északi Tengertől, azután szítsák ki, hogy a haláraitált tenger helytén megszülethessen Hollandia tizenkettedik megyéje.

Szegény van Diggelent 1849-ben majdnem bezárták a minden felé szétkürtölt tengerőlőtervéért a katrikumi' elmegyógyintézetbe! Örültségnek tetszett a gondolat, hogy földi emberek

egy valóságos tengert eltüntessenek Európa térféperől! Egy-két fantaszta holland csoport azonban az örültnék vélt tervvel tovább foglalkozott. 1866-ban már Beyerling mérnök azt a szakszerű megoldási módot pártolja, mellyel ki lehetné szírítani a tengert és kizsírított tengerfenéket termő szántóföldé teremteli, hogy a Zuider-Zee helytén mezőgazdaság viruljon.

1882-ben már a holland képviselelőhöz is foglalkozik a tizenketedik megye megszerzésének tervével, van Diggelen gondolta azonban csak 1913 szeptemberében öthet testet. El is csodálkozott az egész világ, hogy a holland kormány elrekesztí az Északi Tengertől a Zuider-Zeet kizsírítja s helyébe felépti a tizenkettedik megyét.

A Zuider-Zee halálós ítéletét tartalmazó törvényjavaslat csak 1916-ban követti. A világháború viszont elhuzza a törvényjavaslat részletes tárgyalását, 1918. január 4-én végre a holland kamara is beleyezik a Zuider-Zee kizsírításába s 1920 június hó 29.-én, 12 óra és 2 perckor az Északi Tenger és a Zuider-Zee közé képzelt óriás válasszal első alapot: egy tömeg terméskövet belezudították a zúgó, morajló tengerbe. És azóta szakadatlanul folyt a munka. 11 év 334 nap s 57 percnél vétejtékes, súlyos áldozatokkal követelt harc után viszont elkészült a hihetetlennek hitt tenger rekesztő válasszal. Egyben meghalt a Zuider-Zee s helytén megszületett Hollandia — tizenkettedik megyéje.

Először Wieringen szigetét, a német trónörökös internáltasának helyét, köttötték össze egy 2½ kilométeres fallal Észak-Hollandiával, ugye, hogy Wieringen elvesztette a sziget jellegét. Azután Wieringen és Medentlik között újabb töltést készítették a tengerbe, majd a töltés mögött — 2 év leforgása alatt — kizsírították a tengert.

lehet nacionalisztikus uton a kereskedelmet akként vezenni, hogy újból visszatérjen Angliába a háború előtt élvezett jólét. A kereskedelmi egyensúlyt egyik legfontosabb tényezője Angliában a hajózási jövedelem Ez is emelkedne, hogyha megváltozna a tarifapolitika. A világ mai helyzetén nagymértékben segítené a prohibítor tarifája és a kötött kereskedelem megszüntetése.

Maynard Keynes ugye látja, hogy a közvetlenül megoldásra való probléma most ugyancsak különböztetik attól a problémától, amely egy esztendővel ezelőtt nehezedett a világra. Ma arról van szó, hogy megakadályozzuk a világ pénzügyi összeomlását, ez sokkal fontosabb, mint az ipar fejlesztése. Ma már a hitelvezetés semmi biztonságot sem nyújtanak a bankok, kormányok és fedezetek. De még nyomasztóbb volna a világ pénzügyi helyzete, ha Anglia nem tért volna le az aranystandardról.

Ez a lépés óriási jelentőségű volt, mert a példát az országok egész sora követte. Egészen bizonyos, hogy hamarosan még néhány állam elejtí az aranyváltat, aminek hatását a világ piac meg fogja érezni. A mai viszonyok között az aranyváltat elejtése nélkül nem lehet helyreállítani a gazdasági egyensúlyt. Franciaországban fog erősebben mutatkozni az aranyromboló hatása, mert ez az ország ebben az évben a világ arany készleteinek legnagyobb részét fel fogja szívni.

De ugyanakkor képtelen lesz szomszédaival haszonnal járó árucserét folytatni. Hasonló helyzetben lesz az Egyesült Államok is, de nagyobb gazdasági és pénzügyi meg fogja menteni az összeomlástól. E két ország kivételét az a veszedelem fenyegeti, hogy előbb-

gy, hogy az egykori tengerfenéken ma pompás fütáblákon tarka tehéncsordák legelésznek és az egykori halászok tavaly már bő terméssü buzakalászatokat arathattak. Közben Wieringen, vagyis Észak-Hollandia és a másik oldalról, Triszország földjéről egyszerre építették a Zuider-Zeet elrekesztő 32 kilométer hosszú gátat. Ezzel is elkészülték. Most már csak a kizsírítási munkálatokat kell folytatniok. Negyven-ötven év alatt teljesen készen lesz a tizenkettedik megye, az újszületett megnő, megerősödik, alkalmas lesz a termelésre, Hollandia földje így 10%-os nagyobbodáson megy majd át.

Amikor Hollandia hivatalos ünneplést rendezett az új megye születése alkalmából, ugyanakkor a haláltól Zuider-Zee, illetőleg most már IJssel-tónak hívott víztömeg mentén a világ híres holland halászok gyászruhába öltöztek. Stratták, gyszólták a Zuider-Zee kimulását. Hogyisne! A Zuider-Zee romantikus szépségű tengere volt Hollandiának. A vízen folyt le a holland szabadságért a vitorlás bárkák idejében a legnagyobb tengeri csaták.

Es ezer s ezer holland család évszázadokon keresztül a Zuider-Zee habos hullámai között kereste meg a kenyérét: itt fogtak millió számra a leghevesebb heringeket! Most minden a múlté lesz. A Zuider-Zee vígter hajózára már nem alkalmas. Az Északi-tenger husostestű heringjei pedig belelöknek az elkészült óriás falba, ha a Zuider-Zee hullámai felé tartanak. Nincs ma már hal sem a kizsírításra váró Zuider-Zeeben.

A tengerfenék titkairól azonban örök időközön át hatalmas emlékek fognak beszélni. Wieringen mellett máris elkészült a Bálna-ut. Ezen a helyen egy óriási bálna furcsa csontváza akadtak a tengerfenéket feldogozó munkások.

Müemlék áll a Lá-ut végében is. És elmondja, hogy itt a tenger két ló csontvázat rejtgetett. Emlékoszlop hirdeti azt a helyet, ahol egy hatszázéves hadi bárka elsüllyesztett testére akadtak a Zuider-Zee kizsírításánál. Sőt obeliszk helyeztek arra a pontra is, ahol a kizsírított tengerfenék titkai között egy rozsdamarta vasláda került elő és a ládában csillogó aranyrudak fénylettek.

Ferenc Ernő.

JEGMENTESSÉ AKARJAK TENNI ÉSZAKSZIBÉRIÁT

Moszkvából írják: Andrejev porosz mérnök érdekes tervet dolgozott ki Északszibéria éghajlatának megváltoztatására. Északszibéria főleg azért rendkívül hideg, mert partjai mellett egy jeges áramlat húzódik el. Andrejev terve szerint a Kara folyó torkolatánál óriási védgátat fognak a tengerbe építeni. Ez a védgát arra fogja kényesíteni a jeges áramlatot, hogy irányt változtasson és ennek hatására alatt Északszibéria éghajlata lényegesen enyhülni fog, ugye hogy eddig hasznavehetetlen óriási területeket lehet majd megművelni.

Kanadában bizonyára nagy érdeklődéssel kísérik a porosz mérnök kísérletét, miután a kanadai éghajlat is elbirna egy kis enyhítő módosítást — ha ugyan a terv egyáltalában bevalik a gyakorlatban.

A U. S. LEGBECSÜLETESEBB VÁROSA

Fernandina floridai városka Amerika "legbecsületesebb" városának híret élvezi. A büntetőbírósnak már kilenc év óta nem volt semmi dolga és legutóbbi esküdtészi ülészakára is csak két kisebb ügyet tüztek ki, amelyek védelejtéssel végződtek. 1923. április 3-án óta ez volt az első büntügyi tárgyalás Fernandinában.

MENEKÜLÉS

A VÁLSÁGBÓL

A nemzetközi gazdasági világot sokat foglalkozik most azzal a könyvvel, amely "The World's Economic Crisis and the Way of Escape" címmel a minap jelent meg. Ebben a munkában a legnagyobb angol gazdasági és pénzügyi szakemberek, mindannyi nemzetközi tekintély, a világ jelenlegi válságát és gyógyításának módját világítják meg.

A tanulmányoknak külön érdekességet ad az a körülmény, hogy szerzők a múlt év vége felé a Halley Stewart konferencián mondták el gondolataikat. A Halley Stewart a keresztény idealoknak a szociális élet minden ágában való tanulmányozására és megvalósítására alakult intézmény és jól átgondolt módszerekkel és megfelelő eszközökkel szeretné újítani az életbe belevinni.

A nagy feltűnést keltett előadások körvonalai a következők: Arthur Salter véleménye szerint nemcsak a világ volt gazdaságilag erősebb és vagyonosabb hét évvel a háború után, mint 1913-ban, hanem az élet színvonalai is magasabb volt. Ha el lehetett érni ezt az állapotot a háború után, akkor most annál inkább elérhető. A jelenlegi depresszióknak nemcsak a háború után elkövetkezett mentálitás az oka, hanem részben az a körülmény is, hogy az ipar a 19-ik századtól eltérően nagy mértékben befolyásolta és siettette a világ romlását.

A nagyipar ugyanis a kisipar kizsírítása után kevésbé rugalmasan tud alkalmazkodni a kereslethez, mint a kisipar, ami együtt jár az állandósult árral és az állandósult munkabérekkel, nemkülönben mindezeknek

valamennyi hibájával. A mezőgazdaság mechanizálódott, ennek következtében elérjük ugyan a többtermelést, de a szűk séglet egyidejű csökkenésével elétekesíthetetlen fölöslegekkel rendelkezünk.

Mind e természetes bajok tetéjébe itt van a jóvátétel: Németország, Ausztria, Magyarország és Bulgária fizet, ám ez a pénz végeredményben háromnegyed részben Amerikába, negyedrészen pedig Franciaországba kerül. S íd tartozik az arany kérdése is, mert a magas védővámok és egyéb tarifális nehézségek miatt a jóvátétel fizetése nem történhetett áruban s ennek következtében az arany átözönlött a hitelező országokba, amelyek elrejtették ezt az aranyat. Viszont az aranyat szállító országok nélkülöztek az aranyat saját hitellegeik kielégítésére s így állott elő ott a pénzügyi válság. Ezért mondjuk, — hogy az arany sterilizálódott, mert első hatása az volt, hogy világszerte pénzügyi keletkezett.

Az általános áresést nem az arany hiánya, hanem helytelen elosztása okozta. Ugyanakkor a kormányok hasznát nem hajtó befektetésekkel rengeteg öszszeket vontak el a gazdasági élettől. A világ pénzügyi válsága 1931 júniusában kezdődött, amikor már kézenfekvő volt, hogy az egyes országok nem tudják visszafizetni a rövidlejáratú kölcsönöket. Radikális intézkedésekkel egy darabig még lehetséges az egyes állami költségvetéseket egyensúlyban tartani, de ezek az intézkedések végül is a világhereskedelem teljes csődjével fognak járni. Ezt a helyzetet sürgősen orvosolni kell, mégpedig a következőképpen:

Mindenekelőtt hosszabb időre fel kell függeszteni a jóvátétel és a háborús adósságok már

amely is felfüggesztett fizetését. Ezenkívül alaposan csökkenteni is kell ezeket a tételeket s meg kell állapítani minél előbb a végeredményben fizetendő összegeket.

A következő lépés az, hogy az aranyértékre átszámított árat visszaállítsuk az 1929-iki színvonalukra és megkíséréljük ezeket az árnak a stabilizálására. Ezeket az arany-árakat elérhetjük, hogyha az aranyfelleggel rendelkező országok arra használnák fel aranyukat, hogy nagyobbarányú hitelt és pénzügyi teremtésnek, vagy másként szólva — mondja szó szerint Salter — "hogyha Amerikában és Franciaországban a korlátozott infláció lenne."

A világ nagy bankjai egymással együttműködve szabályozhatnák az áralakulást és szűkös szerint ezt rövidlejáratú kölcsönökkel támogatnák is. Am mindör az intézkedés csak akkor volna eredményes, ha az egyes országok tarifapolitikájukkal nem akadályoznák meg a bevitelt. Amerika ugylátszik már magától rátrét erre az utarra, de vámpolitikája egyelőre megakadályozza a bevitelt, pedig ez hamar megfelelő árszabályozást idézne elő.

Az aranyfedezet, mondjuk, tíz százalékos csökkentésével az árat is csökkenteni lehetne, anélkül, hogy a hitelezők kárt szenvednének. Az ércfedezeti pénz mellett szükség esetén nemzetközileg ellenőrzött és szabályozott értéket is be lehetne vezetni, mert csak így tárgyalhatnak eredményesen az aranyfedezetet nélkülözö nemzetek az aranyfedezettel rendelkező nemzetekkel. Meg kell reformálni a tarifa és a kereskedelmi politikát is, mert a nacionalisztikus gazdasági és pénzügyi politika nem egyezik meg a világhéredkekkel. Az új hitelek megindulása előtt valami-

képpen biztosítani kell a hitelezőt, hogy a pénzt nem fogják hasznát nem hajtó dolgokra elkölteni.

Salter meglehetősen pesszimizmussal tekintett előadásai idején az elkövetkező hónapok elé pontosan megmondta előre, hogy a világhereskedelem helyzete hónapról hónapra rosszabbodni fog. Mindazonáltal nyomatékosan hangoztatta, azt a megjegyzését, hogy bármennyire is súlyosak a felvetődött problémák, lényegük szerint mégis olyanok, hogy az emberek megoldhatják őket. Mert főnehézségeink az emberi organizáció hiányából származnak. Amire szükségünk van, az végül is jobb szervezés és irányító bölcsesség, nagylelkűség a politikában és bátorság a cselekvésben.

Josiah Stamp inkább Anglia problémáival foglalkozott. A franciák azt szokták volna mondani, hogy a magas munkabérek okozzák a túlmagas élet-szükségletet és kulturigényt. A külföld mindig azt hangsúlyozza, hogy Angliában legdrágább a termelés és a lakosság nagy része túl van fizetve szolgálatait, ami miatt a töke mind kevesebbet tud keresni.

Tény és való, hogy amikor 1921-től kezdve a font emelkedésével az árak esni kezdtek, arra kellett volna vigyázni, hogy hasonló mértékben a munkabérs is leszállítsák. Ma már az alkalmazottak teljesen ellefejték, hogy a munkabérs szorosan összefügg a termeléssel és a kereslettel. Nem igen törődnek azzal, hogy mi történik az országgal, csak az a lényeges, hogy ők kapják meg fizetésüket. Viszont az ipari mérleg általában romlik és mindig kevesebb pénz folyik vissza a nemzethez.

Stamp a szabadkereskedelem híve, mert nézte szerint nem

lehet nacionalisztikus uton a kereskedelmet akként vezenni, hogy újból visszatérjen Angliába a háború előtt élvezett jólét. A kereskedelmi egyensúlyt egyik legfontosabb tényezője Angliában a hajózási jövedelem Ez is emelkedne, hogyha megváltozna a tarifapolitika. A világ mai helyzetén nagymértékben segítené a prohibítor tarifája és a kötött kereskedelem megszüntetése.

Maynard Keynes ugye látja, hogy a közvetlenül megoldásra való probléma most ugyancsak különböztetik attól a problémától, amely egy esztendővel ezelőtt nehezedett a világra. Ma arról van szó, hogy megakadályozzuk a világ pénzügyi összeomlását, ez sokkal fontosabb, mint az ipar fejlesztése. Ma már a hitelvezetés semmi biztonságot sem nyújtanak a bankok, kormányok és fedezetek. De még nyomasztóbb volna a világ pénzügyi helyzete, ha Anglia nem tért volna le az aranystandardról.

Ez a lépés óriási jelentőségű volt, mert a példát az országok egész sora követte. Egészen bizonyos, hogy hamarosan még néhány állam elejtí az aranyváltat, aminek hatását a világ piac meg fogja érezni. A mai viszonyok között az aranyváltat elejtése nélkül nem lehet helyreállítani a gazdasági egyensúlyt. Franciaországban fog erősebben mutatkozni az aranyromboló hatása, mert ez az ország ebben az évben a világ arany készleteinek legnagyobb részét fel fogja szívni.

De ugyanakkor képtelen lesz szomszédaival haszonnal járó árucserét folytatni. Hasonló helyzetben lesz az Egyesült Államok is, de nagyobb gazdasági és pénzügyi meg fogja menteni az összeomlástól. E két ország kivételét az a veszedelem fenyegeti, hogy előbb-

utóbb teljesen megszűnik, hogy ha továbbra is fennáll az a követelés, hogy az adós államok nem árúban, kötvényekben, vagy záloglevelekben, hanem aranyban fizessék vissza tartozásaikat.

Nincs kárzárva, hogy nem következék el egy általános összeomlás és magától stabilizálódik nagyobb katasztrófa nélkül a mai helyzet. Am ez nem megoldás. A régi időben mindig háborútól vártuk, hogy az adja meg azt az impulzust, amely ki húz bennünket a depresszióból. A mai helyzetben csak a közös bizalom és a közös cél követése menthet meg bennünket, mert a válság nem a szegénység krízise, hanem a felesleg válsága.

Basil Blackett bebizonyosodottnak látja azt a felfogást, hogy a modern civilizáció a kaosz szélére jutott. A világ megfellekedett a keresztény gondolkodás szükségességéről. Elfelejtettük, hogy erkölcsi értékek nélkül semmiféle gazdasági rendszer mellett sem ér az élet semmit. A jelenlegi bajoknak nem kizárólag a világháború az oka. A világháború csak siettette az eseményeket. A tulnépesülés, a különböző találmányok s a tudomány széleskörű alkalmazása aláasta a töke stabilitását.

A mammut-ipar vállalatai akkora tökéletességgel építelték be, hogy veszteséggel is kénytelenek üzemüket fenntartani. A kiút nehéz, jöllehet soha sem volt talán azelőtt annyi jóakarattal mint éppen most s ennek ellenére mindig megakadályozza valami e jóakarattal érvényesülését. Ezt bizonyítják a különféle nemzetközi tanácskozások.

Az orvosság csak abból állhat, hogy takarékoság utján új tökéletes képződjenek és az árucikk árai józan színvonalon állandósuljanak, végül a befekte-